

2025. gada 19. septembrī

Panākts progress sarunās ar Eiropas Komisiju; diskusijas par klimata mērķi turpināsies

Ceturtdien, 18. septembrī, noslēgusies Eiropas Savienības (ES) neformālā Vides ministru padome, kurā atbildīgās nozares ministri turpināja iesāktās diskusijas par Eiropas Komisijas priekšlikumu samazināt emisijas par 90% līdz 2040. gadam.

Sarunu laikā Latvija sniedza savus priekšlikumus Eiropas Komisijai, aicinot tos ņemt vērā pie tālākās Eiropas Klimata likumprojekta redakcijas. Būtiskākie punkti ir biomasas nozīme Latvijas enerģētiskajā neatkarības stiprināšanā, elastīgāku mērķu piemērošana ģeopolitiskā situācijas dēļ un lauksaimniecības sektora nozīme ekonomikā un pārtikas ražošanā.

“Sarunu rezultātā ir panākts būtisks progress, lai gan tas nav nācis viegli. Vairāki Latvijas priekšlikumi ir iekļauti likumprojekta teksta redakcijā. Ļoti svarīgi šobrīd nodrošināt, lai šie priekšlikumi tiktu saglabāti līdz pat sarunu cikla noslēgumam. Tomēr bažas par 2040. gada mērķa reālistisku sasniegšanu joprojām pastāv, ko uzsvēru arī ministru sanāksmē, īpaši izceļot Latvijas ierosinājumus, kurus aicinājām Eiropas Komisijai ņemt vērā, turpinot darbu pie Eiropas Klimata likumprojekta aktuālās redakcijas,” **skaidro klimata un enerģētikas ministrs Kaspars Melnis.**

Būtiski, lai atjaunīgās enerģijas ražošanas avotus, īpaši biomasu, Latvija varētu turpināt izmantot apkures vajadzībām arī pēc 2030. gada. Vairāk nekā 60% no mums izmantotā kurināmā ir zaļā biomasas. Baltijas reģionam koksnes šķelda un malka ir ļoti svarīgas enerģētiskās drošības, neatkarības un pieejamības nodrošināšanai.

Klimata mērķis 2040. gadam, balstās uz pieņēmumu, ka 2030. gada klimata mērķi visā Eiropā tiks sasniegti, taču Latvija saskata risku, ka pašreizējie pieņēmumi var būt pārāk optimistiski. Šī iemesla dēļ Latvija aicināja sarunu laikā Eiropas Komisiju likumprojektā ietvert

redakciju, kas paredz iespēju pārskatīt 2040. gada mērķi, ja izrādīsies, ka 2030. gada mērķi būs prognozēti kļūdaini.

Latvijai tikpat būtiski, lai likumprojektā būtu ņemtas vērā atšķirīgās dalībvalstu situācijas – ekonomikas attīstība, konkurētspēja un ģeopolitisks novietojums. Latvijai ir jāiegulda būtiski vairāk nacionālajā aizsardzībā, drošībā un enerģētiskajā neatkarībā kā jebkad iepriekš. Šādos apstākļos Latvijai ir nepieciešama lielāka elastība mērķu īstenošanā līdz 2040. gadam. Svarīgi, lai Eiropas Komisija sagatavo ietekmes izvērtējumu uz katru dalībvalsti.

Lauksaimniecībai un mežsaimniecībai, kas ir daļa no zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības (ZIZIM) sektora, ir būtiska nozīme Latvijas ekonomikā. Šis ir viens no Latvijas galvenajiem sektoriem, un klimata mērķiem jābūt noteiktiem, ņemot vērā reālās iespējas un dabiskas tendences. Vairāk kā puse no Latvijas teritorijas veido mežs, un mežu vecuma struktūru svarīgi ņemt vērā. Mērķi nedrīkst radīt arī riskus pārtikas ražošanai un piegādes drošībai.

Šī sektora specifikas dēļ emisiju samazināšana ir izaicinājums, tāpēc Latvija aicināja likumprojektā atzīt ZIZIM īpatnības, vienlaikus norādot, ka noņemot ambīciju slogu no šī sektora, tas netiek pārliekts uz citu nozaru pleciem kopējā mērķa izpildes vārdā.

Nākamās diskusijas turpināsies dalībvalstu Ministru prezidentu līmenī Eiropadomē š.g. oktobra beigās. Pēc galveno principu atrunāšanas dalībvalstu līderu līmenī, Vides Padomē ministriem būs jālemj par Eiropas Klimata Likuma kompromisa redakciju.

Kā jau ziņots, šā gada 2. jūlijā EK publiskoja priekšlikumu samazināt SEG emisijas ES par 90% līdz 2040. gadam, salīdzinot ar 1990. gadu. Latvijas valdība 8. jūlija Ministru kabineta sēdē nolēma šo priekšlikumu neatbalstīt, līdz nebūs skaidrs, kā šāds ES dalībvalstīm noteiktais kopējais mērķis ietekmēs tieši Latviju.